

Cerkev ni imela vedno srečne roke

Novi ravnatelj
gospodarske uprave
jezuit Lojze Cvikl
za Večer govori
o saniranju
ekonomskega
stanja mariborske
nadškofije

VANESSA ČOKL

Če T-2 potone, resno potegne za seboj Zvon Ena s 60 tisoč malimi delničarji, Zvon pa nadškofijsko Gospodarstvo Rast. Vsaj dve leti že, pravi mariborski nadškof pomočnik **Marjan Turnšek**, nadškofija (z Rastom) nastavlja svoj hrbet tudi za Zvonove **male delničarje**. Ker ji ni vseeno. Nadškofije kriza ne bo poslala pod vodo, zagotavlja. Pospesila pa je že prej načrtovano reorganizacijo gospodarstva in s tem umikanje mariborskega dela tukajšnje Katoliške cerkve s tistih finančnih, gospodarskih terenov, ki v resnici niso cerkveni in ki nadškofijo, vsaj posredno, izpostavljajo političnim vplivom. Politično-ekonomskim. Tega pa, pravi nadškof pomočnik, Cerkev ne želi niti ne sme. Ne obstaja, da bi se šla politiko.

Od ponedeljka gospodarsko upravo mariborske nadškofije začasno vodi 55-letni jezuit **Lojze Cvikl**. Devet let je bil v Rimu šef papeškega kolegija Russicum, še prej pa prvi človek slovenskih jezuitov. Štajerc je. Gimnazijo je končal v Mariboru in se zdaj, po več kot treh desetletjih, vrnil v mesto. Intervju za Večer je njegov prvi. Nadškofija čaka, kaj bodo predlagali s slovenskimi ljudmi in stvarmi neobremenjeni, iz tujine pritegnjeni najboljši svetovalci, da se reši, kar je mogoče. S prodajo na primer ali z vlaganjem, dokapitalizacijo. Tudi cel kup bank je v tej zgodbi, vložki

niso majhni, pogajalske pozicije so pomembne, rezultati (še) niso blizu. Zato Cvikl po manj kot tednu na novem položaju odgovarja zadržano.

Vemo, da je resno

Dolgo je bil v zraku odhod dolgoletnega ekonomista mariborske (nad)škofije Mirka Krašovca. Se je zgodil prepozno?

“Gospod Mirko Krašovec je 25 let daroval za to, da bi se ustvarili materialni pogoji za boljše pastoralno delovanje mariborske nadškofije. Imel je še posebej v mislih vključenje laičkih sodelavcev, katerih pomoč Cerkev vedno bolj potrebuje. Za njihovo vključevanje so potrebna finančna sredstva, saj ne morejo svojega časa in dela zastonsko podarjati Cerkvi, ko pa imajo svoje družine, za katere je treba dostojno skrbeti. Gospodarska kriza, ki ni samo slovenska, temveč je zajela ves svet, je zamajala marsikateri gospodarski projekt in ga poslala na smetišče zgodovine. Gospod Krašovec se je dolgo boril z nenaklonjenimi valovi in upal, da bo zapihal ugodnejši veter. V danem trenutku je spoznal, da je prišel čas, da prepusti vesla drugim, v upanju, da bodo nove moči in ideje obrnile kazalce v pozitivno smer. Nadškofija se zaveda resnosti situacije, ki zahteva hitre in strokovne odločitve. Potrebni

so ljudje, ki imajo izobrazbo in potrebne izkušnje. Zato se je nadškofija odločila pritegniti k svetovanju tudi tuje strokovnjake.“

Ni kratek čas, pod odstopljenim ekonomom, (nad)škofija veljala za najbolj podjetno v tukajšnji Katoliški cerkvi. Zelo se je gospodarsko razmahnila. Zdaj jo pa Vatikan pomaga potegniti iz vode. Prek rimske kongregacije je šla ta reševalna akcija?

“Vsaka škofija je samostojna v svojem gospodarskem poslo-

vanju. Za vse na koncu sama odgovarja in nosi posledice. To, kar Vatikan želi, je, da je o tem obveščen, kot predvideva cerkveni zakonik. Na ta način lahko svetuje, da se škofije izognejo morebitnim težavam. Če pa do njih pride, na prošnjo določene škofije, ki sama prevzame stroške, pomaga najti ljudi, ki bi lahko pomagali rednemu vodstvu škofije. Na ta način me je pot pripeljala v Maribor. Mislil sem že, da je moje nekajtedensko poslanstvo že zaključeno, pa je prišla prošnja nadškofa dr. Franca Krambergerja in nadškofa pomočnika dr. Marjana Turnška, da začasno prevzamem vodenje gospodarske uprave. Ni bilo lahko reči da. Najprej se je bilo treba odreči načrtu o sobotnem letu, po drugi strani pa sem čutil strah zaradi zahtevnosti naloge. Res je, da sem do sedaj nabral nekaj vodstvenih izkušenj, pa tudi z gospodarstvom sem imel kar nekaj opravka.

Kaj je prevagalo na tehtnici mojega odločanja? Najprej, z mariborsko nadškofijo me vežejo duhovne vezi, kljub temu da sem jezuit. Tukaj sem v gimnazijskih letih redno hodil na Slomškov grob, se mu v težkih trenutkih priporočal in ga prosil za pomoč pri vseh važnejših odločitvah. Na njegovem grobu je dozorela odločitev o mojem duhovnem poklicu. Tako sem sprejel izziv v zaupanju, da me bo blaženi Anton Martin Slomšek spremljal tudi pri tej zahtevni nalogi. Pri vseh dosežanih nalogah so bili ključni sodelavci, s katerimi mi je uspelo najti prijateljski odnos, kar je potem odsevalo v doseženih rezultatih. Tudi tukaj računam na oporo in sodelovanje sodelavcev, ne samo zunanjih strokovnjakov, temveč tudi vseh, ki so že do sedaj delali tukaj. Samo oni mi lahko povedo, do kje so prišli, s kom so sodelovali, itd.“

Bolj bo transparentno

Dolgovi so, neporavnane obveznosti. Pa finančne injekcije, dokapitalizacije sta nujno potrebna tako Gospodarstvo Rast kot Holding Zvon Ena, oba v mariborskem cerkvenem lastništvu? Ugiba se, ali bo banka Rothschild kaj dokapitalizirala. Vsekakor ste na svoji mariborski misiji obkroženi s prvovrstnimi mednarodnimi finančnimi poznavalci. Še en dokaz, da to, kar vas je pričakalo v Mariboru, še malo ni preprosto?

“Meni je zaupan samo en segment, nadškofijska gospodarska uprava, druge enote so samostojne, s svojim vodstvom in s svojimi telesi. Zaradi notranjih vezi bom seveda prihajal v stik tudi z njimi in v določenih točkah bomo morali reševati skupaj. V tem trenutku so vse moči zastavljene v iskanje rešitev iz nastale situacije. Vsi si želimo, da bi svetovalci, ki smo jih privabili k sodelovanju, hitro spoznali naše razmere in nam svetovali, kako zastaviti korake. Zato je težko v tem trenutku povedati kaj bolj konkretnega, pa čeprav prav to vse najbolj zanima. Želimo, da strokovnjaki in odgovorni v miru in zato kar najhitreje opravljajo svoje delo.”

Najmanj od obiska slovenskih škofov pri papežu pred tremi leti, ko se je mariborski del Cerkve zagovarjal zaradi pornografije v ponudbi T-2, je znan finančni vozec nadškofije. Delež nadškofijskega Gospodarstva Rast v tem telekomunikacijskem podjetju je bil prodan, ne pa tudi odstotki, ki jih ima Zvon Ena. Zvon je v lastništvu Rasta. Zdaj pa so se nad vse nagrmadile banke upnice? In T-2 je vabljev, tudi ker krajša pot v medijski prostor, interesov ni malo, telekomunikacijska konkurenca ne bi imela nič proti, če bi šel v stečaj?

“O stanju Zvona in T-2 se boste morali obrniti na njihovo vodstvo in na njihovo službo za stike z javnostjo.”

Od Cerkve se terja čim večja sposobnost samofinanciranja. Obenem pa se ve, kaj je njen prvi namen. Kje so meje cerkvenega gospodarstva po vašem? Da so bile v Mariboru prestopljene, ne vemo šele od včeraj.

“Poslanstvo Cerkve je oznanjevanje evangelija, obhajanje zakramentov, karitativno in vzgojno poslanstvo. Za vse to je potrebna tudi materialna osnova. Pridobivanje teh sredstev se v Cerkvi ne sme sprevreči v cilj ali osebno okoriščanje. V ospredju morajo biti vedno pravi nameni, ne pridobitveni, temveč v službi osnovne dejavnosti.

Po osamosvojitvi Slovenije, še posebej ko je Cerkev dobila nazaj nekaj svoje lastnine, je

iskala načine, da s tem gospodari. Tukaj je Cerkev zaupala ljudem, ki so ji želeli pomagati. Ni imela vedno srečne roke. Nekatere odločitve so bile mogoče prehitre in premalo pretehtane. Po drugi strani je pa to bil čas tranzicije, ko še ni bilo izdelanih jasnih meril, ker prej te dejavnosti ni bilo. Situacija, v kateri smo se znašli, je tudi priložnost, da svoje gospodarstvo organiziramo tako, da bo bolj transparentno, kjer bodo vloge bolj jasno razmejene, na primer svetovalcev in nadzornikov, kar bo dajalo večjo verodostojnost. Na ta način se bo videlo, kaj Cerkev ima, kako s tem razpolaga, kdo ima od tega koristi. Verjetno bo potreben čas, da se stvari prečistijo, in se bo videlo, da so v ozadju pošteni in dobronamerni posli, ki niso namenjeni samo vernim, temveč tudi širši družbi.”

Verjetno bo potreben čas, da se stvari prečistijo, in se bo videlo, da so v ozadju pošteni in dobronamerni posli

Lojze Cviki: “Ko je Cerkev dobila nazaj nekaj svoje lastnine, je iskala načine, da s tem gospodari. Nekatere odločitve so bile mogoče prehitre in premalo pretehtane.”
(Boris Vugrinec)